

Savetodavna komisija za ljudska prava

UNMIK HQ, East Wing, 10000 Priština, KOSOVO

ODLUKA

Datum usvajanja: 6. jun 2008. godine

Slučaj br. 12/07

Teki BOKŠI i Zećir BUJUPI

protiv

UNMIK

Sednica Savetodavne komisije za ljudska prava od 4. juna 2008. godine u prisustvu sledećih članova:

G-din Marek NOWICKI, Predsedavajući član

G-din Pol LEMENS

G-đa Snežana BOTUŠAROVA-DOIČEVA

G-din Džon RAJAN, Izvršni službenik

Podnet dana: 12 novembra 2007. godine

I. ČINJENICE

1. Podnosioci žalbe su advokati koji rade, ponaosob, u Đakovici i Istoku. G-din Bokši je bio raspoređen da radi kao advokat za pravnu pomoć u krivičnom postupku protiv S. M. i trinestorice drugih optuženih u vezi sa optužbama koje su se, između ostalog, odnosile na ubistvo i dela terorizma sa smrtnim ishodom, a pred Okružnim sudom u Prištini. G-din Bujupi radio je kao advokat za pravnu pomoć u istom krivičnom postupku. Oni su prisustvovali pretpretresnim ročištima i glavnim ročištima u vezi sa ovim slučajem, koja su održavana od 12. maja 2006. godine i 9. juna 2006. godine. Počevši od ročišta 28. jula 2008. godine sva ročišta održavana su u zatvorskom centru u Istoku. Prema navodima žalioca, oni su prisustvovali na 22 ročišta između 12. maja i 14. decembra 2006. godine.

2. U pismu od 29. avgusta 2006. godine, g-din K. R. Koji je bio dodeljen kao advokat za pravnu pomoć za odbranu optuženih u tom krivičnom postupku, skrenuo je pažnju predsedniku veća sudija Okružnog suda u Prištini koje se bavilo ispitivanjem tog slučaja, da je naknada za pravnu pomoć u mesečnom iznosu od 250 Eura, na koju je on imao

pravo shodno važićim propisima, nedovoljna za pokrivanje njegovih troškova i obezbeđivanje adekvatnog zastupanja njegovog klijenta. Pismom od 28. septembra 2006. godine, predsednik veća sudija prosledio je zahtev g-dina K. M. Kancelariji za administraciju pravosuđa i zahtevao je da taj zahtev bude uzet u obzir. Pismom od 12. oktobra kancelarija je obavestila predsednika da je iznos pravne pomoći utvrđen na osnovu obavezujućih stalnih uputstava izdatih od strane UNMIK-ovog Odeljenja za pravosuđe.

3. Dana 9. novembra 2006. godine, g-din M. K. žalioci i još tri druga advokata koji su bili dodeljeni za taj slučaj ponovo su istakli svoju žalbu i pretili su da će da se povuku iz slučaja ako njihove naknade ne budu povećane.

4. Tokom ročišta u vezi sa vrednovanjem slučaja, koje je održano 25. januara 2007. godine u zatvoru Drubrava, u kojem su opštuženi tada bili pritvoreni, a kojim je predsedavalo veće sudija sastavljeno od trojice međunarodnih sudija, g-din K. R. i još trojica advokata nisu se odazvala da poziv sudija za prisustvovanje ročištu. Ročište je prekinuto zbog odsustva advokata odbrane.

5. Dana 29. januara 2007. godine, predsedavajući sudija veća požalio se na ponašanje žalilaca i drugih advokata. On je izjavio da to predstavlja ozbiljno kršenje obaveza od strane advokata i njihovih klijenata prema sudu. Ponašanje advokata je opravdalo preduzimanje disciplinskih mera protiv njih.

6. Odlukom od 8. februara 2007. godine Okružni sud u Prištini izrekao je žalionicima i svakom od advokata koji nisu prisustvovali ročištu od 29. januara 2006. godine novčanu kaznu od 250 Eura. Sud je kao prvo rezimirao činjenice u vezi sa ponašanjem advokata na ročištu i naveo je:

" Advokati odbrane koji zloupotrebjavaju svoje pritvorene klijente kao taoce kako bi prinudili organe da im odobre veću nadoknadu, ozbiljno krše prava svojih klijenata tako da oni treba da budu otpušteni radi zaštite prava optuženih na pravedno suđenje. (...) Ukratko rečeno, odsustvo advokata odbrane izazvalo je produženje postupka od najmanje tri sedmice. (...) S obzirom da je kašnjenje od najmanje tri sedmice izazvano neopravdanim odsustvom advokata odbrane (...) i napore koje je bilo potrebno uložiti da se kašnjenje što je moguće više skрати, najviša moguća kazna od 250 Eura mora da bude izrečena svakom od advokata odbrane."

7. Žalioci su podneli žalbe. Odlukom od 17. oktobra 2007. godine. Vrhovni sud Kosova, nakon što je ispitao žalbe žalilaca i uzeo u obzir pravno mišljenje dato od strane kancelarije javnog tužilaca Kosova, potvrdio je osporenu odluku. Sud je prihvatio nalaz Okružnog suda da "je produžavanje postupka bio njihov cilj radi prinuđivanja organa da im odobre veće naknade". Sud je napomenuo da shodno važećem zakonu tj. članu 342 Privremenog krivičnog zakona Kosova, neobaveštavanje od strane advokata odbrane ili drugih strana o sprečenosti prisustvovanja ročištu ili neobebeđivanje zamene advokata odbrane ako je to slučaj, nisu sudu ostavili drugu opciju nego da odloži ročišta koja su bila planirana za januar i februar 2008. godine, čime je ugroženo pravo klijenata na pravedno i brzo suđenje.

II. ŽALBE

8. Žalioci se žale da su odlukama donetim od strane organa i dotičnim pravnim zastupanjem u okviru šeme pravne pomoći ugrožena njihova ljudska prava i prava kao profesionalaca. Tokom postupka oni su stalno Okružnom sudu u Prištini skretali pažnju na nedovoljan iznos naknade za pravnu pomoć i na činjenicu da im ništa nije plaćeno. Međutim, nisu preduzeti nikakvi koraci za rešavanje njihove zabrinutosti.

9. Žalioci se takođe žale, pozivajući se na član 6 Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, da je kao posledica činjenice da nisu plaćeni za svoje pravne usluge i zbog kazne koja im je izrečena, prekršeno pravo njihovih klijenata na pravedno suđenje.

III. RELEVANTNI ZAKONI

10. Član 6 § 1 Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu "Konvencija") u delu u kojoj je relevantan glasi:

"Prilikom utvrđivanja ... bilo kakvih krivičnih optužbi protiv neke osobe, ta osoba ima pravo na pravedno suđenje i da bude saslušana na javnom ročištu i u razumnom vremenu od strane nezavisnog i nepristrasnog tribunala uspostavljenog po zakonu".

11. Članom 11 protokola br.1 konvencije utvrđeno je da:

"Svako fizičko ili pravno lice ima pravo na mirno uživanje svoje imovine. Niko ne sme da bude lišen svoje imovine osim ako je to u javnom interesu i u skladu sa zakonski utvrđenim uslovima i opštin principima međunaordnog prava.

Prethodna odredba, međutim, ne sme da ometa pravo države da sprovodi one zakone koje smatra neophodnim radi kontrole korišćenja imovine u skladu sa opštim interesom ili radi osiguravanja plaćanja poreza ili drugih doprinosa ili kazni."

IV. ZAKON

12. Žalioci su se žalili da su odlukama u vezi sa pravnim zastupanjem u okviru šeme pravne pomoći prekršena njihova ljudska prava.

Komisija prvo napominje da žalioci nisu naveli koja su njihova prava, koja su zagarantovana međunarosnim instrumentima za ljudska prava navedena u članu 1.2 Uredbe UNMIK-a br. 2006/12 od 23. marta 2006. godine o uspostavljanju Savetodavne komisije za ljudska prava, prekršena odlukama na koje se oni žale.

Međutim, čak i pod pretpostavkom da žalba žalilaca može da bude kvalifikovana kao da je podneta na osnovu člana 1 protokola br. 1 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava koja garantuje mirno uživanje imovine, komisija primećuje da su žalioci postupali kao advokati za pravnu pomoć u krivičnom slučaju protiv njihovih klijenata. Shodno važećem zakonu oni imaju pravo do dobiju novčanu naknadu. U sudskim spisima slučaja nema bilo kakve indikacije da je njihovo pravo na novčanu naknadu ikada bilo osporeno ili na bilo koji drugi način dovedeno u pitanje od strane organa UNMIK-a.

13. Ukoliko se naizgled žalioци žale na iznos naknade koju imaju pravo da dobiju, komisija napominje da se član 1 protokola br. 1 EKZLJP odnosi samo da postojeću imovinu nekog lica (EKZLJP, *Marks protiv Belgije*, presuda od 13. juna 1979. godine, Serija A, str. 23, § 50; Anhojzer-Buš Inc. Protiv Portugala [GC], br. 73049/01, § 64, EKZLJP 2007-.....). Ona ne garantuje pravo na sticanje imovine (*Slivenko i ostali protiv Latvije* (dec.) [GC], br. 48321/99, § 121, EKZLJP 2002-II; *Kopecki protiv Slovačke* [GC], br. 44912/98, § 35(b), EKZLJP 2004-IX). Shodno tome, lice koje se žali zbog kršenja njegovog prava na imovinu mora prvo da dokaže da je takvo pravo postojalo (*Pištrova protiv Češke Republike*, br. 73578/01, § 38, 26. oktobar 2006. godine; *De Fur Valderode protiv Češke Republike* (dec.) br. 40057/98, 4. mart 2003. godine, EKZLJP 2004-V; *Žigalev protiv Rusije*, br. 54891/00, § 131, 6. jul 2006. godine). U ovom slučaju komisija smatra da žalioци nisu dokazali shodno važećem zakonu da su imali zakonita očekivanja da će njihove naknade biti povećane. Takođe žalioци nisu dokazali da im je važeće zakonodavstvo garantovalo pravo na dobijanje naknada za pružanje pravne pomoći koje su većeg iznosa i koje mogu da budu kvalifikovane kao "imovina" u smislu člana 1 protokola br.1 konvencije.

Uzimajući u obzir sve okolnosti, komisija zaključuje da žalba u vezi sa navodnim kršenjem prava na mirno uživanje imovine žalilaca mora da bude odbijena pošto je izrazito neosnovana u smislu člana 3.3 gore pomenute Uredbe UNIK-a br. 2006/12 od 23. marta 2006. godine.

14. Žalioци se takođe žale, pozivajući se na član 6 Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, da je kao posledica činjenice da nisu plaćeni za svoje pravne usluge i zbog kazne koja im je izrečena, prekršeno pravo njihovih klijenata na pravedno suđenje.

Komisija napominje da odredba konvencije garantuje pravo na pravično saslušanje lica uključenih u postupak u vezi sa "utvrđivanjem ... bilo kakvih krivičnih optužbi protiv neke osobe, ". U ovom slučaju žalioци nisu bili strane u sudskom postupku, već su samo zastupali svoje klijente kao optužene u krivičnom postupku. Stoga žalioци ne mogu da tvrde da su bili žrtve kršenja prava na pravično saslušanje.

Iz toga sledi da je ovaj deo primene konvencije nepomirljiv *rationae personae* sa pravima utvrđenim konvencijom.

Žalba stoga mora da bude odbijena u skladu sa članom 3.3 Uredbe UNMIK-a br. 2006/12 od 23. marta 2006. godine.

IZ TIH RAZLOGA,

Komisija je jednoglasno,

ODBILA ŽALBU KAO NEPRIHVATLJIVU.

Džon J. Rajan
Izvršni službenik

Marek Novicki
Predsedavajući član

